

Ruda, R. V. "Zbalansovana systema otsinky finansovoho potentsialu pidpriemstva" [A Balanced System for Assessing the Financial Potential of an Enterprise]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*, no. 4 (2011): 170-172. <http://old.bumib.edu.ua/sites/default/files/visnyk/32-4-16-2011.pdf>

Satyr, L. M., Kepko, V. M., and Nepochatenko, A. V. "Orhanizatsiia pidpriemnytskoi diialnosti torhovelnoho pidpriemstva na osnovi udoskonalennia stratehichnoi polityky rozvytku" [Organization of the Entrepreneurial Activity of a Trade Enterprise on the Basis of Improvement of Strategic Development Policy]. *Der-*

zhava ta rehiony. Seriiia «Ekonomika ta pidpriemnytstvo», no. 4 (2020): 94-99.

DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-4-17>

Wernerfelt, B. "A Resource-based View of the Firm". *Strategic Management Journal*, vol. 5, no. 2 (1984): 171-180.

DOI: <https://doi.org/10.1002/smj.4250050207>

Zaborovets, O. P., and Kononenko, N. S. "Sutnist ta struktura finansovoho potentsialu pidpriemstva" [Improving Financial Management System by Improving the Efficiency Analysis of the Financial Condition of the Company]. *Suchasni problemy ekonomiky i pidpriemnytstvo*, no. 14 (2014): 250-257.

УДК 658.1

JEL: B41; D22; D81; D92; G32; M21

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-5-203-208>

МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

©2023 КУБЕЦЬКА О. М., ОСТАПЕНКО Т. М.

УДК 658.1

JEL: B41; D22; D81; D92; G32; M21

Кубецька О. М., Остапенко Т. М. Методичний інструментарій аналізу фінансової стійкості підприємства

У статті розглянуто питання ролі аналізу фінансової стійкості підприємства в забезпеченні його поточної діяльності. Мета статті полягає в узагальненні методичного інструментарію фінансового аналізу стійкості підприємства. Обрахунок показників дасть можливість керівникам підприємств визначити міру залежності підприємства від кредиторів та інвесторів, а також рівень його фінансового становища. У статті узагальнено теоретичні положення щодо застосування різних підходів/методик аналізу/оцінки фінансової стійкості організації. Встановлено, що для аналізу фінансової стійкості можна застосовувати три базові підходи: традиційний, ресурсний, ресурс-менеджмент. Методи передбачають розрахунок абсолютних показників і коефіцієнтів. Абсолютні показники дозволяють визначити тип фінансової стійкості з точки зору можливостей фінансування запасів і активів підприємства за рахунок різних джерел. Залежно від наявності джерел фінансування можна виділити такі види фінансової стійкості: абсолютну фінансову стійкість; нормальну фінансову стійкість; нестійке фінансове становище; кризовий фінансовий стан. Коефіцієнти є корисним інструментом для узагальнення величезного обсягу інформації та зручні для здійснення внутрішньо-фірмових порівнянь. Коефіцієнти, які використовуються в аналізі фінансової стійкості, пов'язані зі: структурою капіталу, фінансовим ризиком втрати незалежності, швидкістю зростання. Коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості передбачає розрахунок системи показників, основні з яких: коефіцієнт концентрації власного капіталу (вказує на фінансову незалежність підприємства від зовнішніх кредиторів); коефіцієнт концентрації боргу (вказує на залежність підприємства від позичкового капіталу); коефіцієнт фінансової стійкості (показує частку стійких пасивів підприємства, тобто питому вагу власного капіталу, необоротних активів та довгострокових зобов'язань у загальних активах); коефіцієнт фінансового леввериджу (показує домінуючий тип капіталу в сукупному капіталі підприємства). Показники мають нормативні значення. Їх розрахунок ідентичний як за вітчизняною теорією та практикою, так і за міжнародною. Розрахунок фінансового леввериджу передбачає застосування двох концепцій: європейської та американської. За європейською концепцією фінансовий левверидж показує, на скільки відсотків можна збільшити прибутковість власного капіталу за рахунок боргу як джерела інвестицій. За американською концепцією фінансовий левверидж розраховується як співвідношення між темпом зростання чистого прибутку і темпом зростання операційного прибутку.

Ключові слова: фінансова стійкість, управління, кошти, борг, абсолютні, показники, коефіцієнти.

Рис.: 1. Табл.: 2. **Формул.:** 14. **Бібл.:** 8.

Кубецька Ольга Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ (просп. Гагаріна, 26, Дніпро, 49005, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3507-0183>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/R-1386-2016>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210845069>

Остапенко Тетяна Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ (просп. Гагаріна, 26, Дніпро, 49005, Україна)

E-mail: ostapenko13@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9292-3560>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/R-1779-2016>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210840416>

UDC 658.1

JEL: B41; D22; D81; D92; G32; M21

Kubetska O. M., Ostapenko T. M. A Methodical Instrumentarium for Analyzing the Financial Sustainability of Enterprise

The article considers the issue of role of analysis of financial sustainability of enterprise in ensuring its current activity. The article is aimed at generalizing the methodical instruments of financial analysis of enterprise sustainability. The calculation of indicators will enable business executives to determine the degree of dependence of the enterprise on creditors and investors, as well as the level of its financial situation. The article generalizes the theoretical provisions on ap-

plication of different approaches/methods of analysis/assessment of financial sustainability of organization. It is found that three basic approaches can be used to analyze financial sustainability: traditional, resource, and resource management. Methods involve the calculation of absolute indicators and coefficients. Absolute indicators allow you to determine the type of financial sustainability in terms of opportunities for financing stocks and assets of an enterprise through various sources. Depending on the availability of sources of funding, the following types of financial sustainability can be distinguished: absolute financial sustainability; normal financial sustainability; unstable financial position; crisis financial condition. Coefficients are a useful instrument for summarizing a huge amount of information and are convenient for making intra-company comparisons. The coefficients used in the analysis of financial sustainability are related to: capital structure, financial risk of loss of independence, and growth rate. The coefficient analysis of financial sustainability involves the calculation of a system of indicators, the main of which are the following: concentration coefficient of equity (indicates the financial independence of the enterprise from external creditors); debt concentration coefficient (indicates the dependence of the enterprise on loan capital); financial sustainability coefficient (shows the share of stable liabilities of the enterprise, that is, the share of equity, non-current assets and long-term liabilities in total assets); financial leverage coefficient (shows the dominant type of capital in the total capital of the enterprise). Indicators have normative values. Their calculation is identical both in domestic and in international theory and practice. The calculation of financial leverage involves the use of two conceptions: the European and the American. According to the European conception, financial leverage shows how many percent can increase the return on equity due to debt as a source of investment. According to the American conception, financial leverage is calculated as the coefficient between the growth rate of net profit and the growth rate of operating profit.

Keywords: financial sustainability, management, funds, debt, absolute, indicators, coefficients.

Fig.: 1. **Tabl.:** 2. **Formulae:** 14. **Bibl.:** 8.

Kubetska Olha M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Analytical Economics and Management, Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (26 Haharina Ave., Dnipro, 49005, Ukraine)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3507-0183>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/R-1386-2016>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210845069>

Ostapenko Tetiana M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Analytical Economics and Management, Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (26 Haharina Ave., Dnipro, 49005, Ukraine)

E-mail: ostapenko13@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9292-3560>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/R-1779-2016>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210840416>

Досить важливою характеристикою господарської діяльності будь-якого суб'єкта господарювання є його фінансова стійкість. За умови повної забезпеченості підприємства власними оборотними коштами воно має суттєві переваги над суб'єктами господарювання аналогічної сфери діяльності чи галузі. Ці переваги дають можливість безперешкодно отримати кредит, обрати бажаного постачальника, залучити зовнішні інвестиції. Очевидно, що аналіз фінансової стійкості підприємства має бути пріоритетним, адже своєчасне виявлення й усунення недоліків фінансової діяльності підприємства сприяє пошуку дієвих резервів поліпшення фінансового стану підприємства (фірми, організації).

Різні аспекти управління фінансовою стійкістю підприємства висвітлювали у своїх наукових працях чимало українських учених, економістів-практиків. Серед них: А. М. Поддєрьогін, О. А. Коваль, П. Р. Літус, Ю. М. Тютюнник, В. А. Ізюмська, О. С. Патута, Г. О. Партин, А. В. Нікульшина, В. В. Готра, В. В. Ріпич, А. В. Дячок, М. І. Адаменко, К. Ю. Василькова, А. А. Янцевич, О. О. Мороз, Р. А. Чемчикаленко, Г. О. Сукрушева, А. Ю. Ткаченко, Д. В. Попович, К. В. Чегринєць, О. С. Алімов, М. В. Шварцта та інші.

Аналіз публікацій показав, що важлива роль у вказаних дослідженнях відводиться теоретичним питанням управління фінансовою стійкістю (розглядається сутність управління, завдання, мета, суб'єкт та об'єкт управління, елементи, принципи, методи управління і т. п.), проводиться аналіз фінансової стійкості суб'єктів господарювання окремих галузей,

розглядаються фактори, що впливають на фінансову стійкість, напрямки підвищення фінансової стійкості підприємств, аспекти вдосконалення системи управління фінансовою стійкістю в сучасних умовах тощо. Проте потребує більшого узагальнення система показників оцінки фінансової стійкості підприємства, а також алгоритм аналізу фінансової стійкості підприємства. Вивчення вказаних проблемних аспектів сформує для керівників численних суб'єктів господарювання інформаційну платформу прийняття управлінських рішень, тобто дасть можливість за наслідками проведеного аналізу підприємства знайти відповідь на ряд питань:

1. Який тип фінансової стійкості підприємства?
2. Якою мірою підприємство є фінансово незалежним, тобто як воно залежить від кредиторів та інвесторів?
3. Чи стійке фінансове становище підприємства, тобто чи сформовано обсяг прибутку, достатній для розвитку підприємства, для зростання його економічного потенціалу?

Відповідь на всі ці запитання спробуємо забезпечити через узагальнення теоретичних роз'яснень щодо застосування різних підходів для аналізу/оцінки фінансової стійкості організації, адже кожен з підходів пропонує конкретні методики.

Мета статті полягає у вивченні методичного інструментарію фінансового аналізу стійкості підприємства.

Для аналізу та оцінки фінансової стійкості організації застосовують різні підходи – традиційний,

ресурсний, управління ресурсами, на основі використання стохастичного аналізу або теорії неточних множин. Кожен із них пропонує конкретні методи. Перші три підходи (традиційний, ресурсний, ресурс-менеджмент) реалізуються через систему абсолютних показників і за допомогою методу аналізу коефіцієнтів. Підхід на основі багатофакторного стохастичного аналізу дозволяє прогнозувати ймовірну втрату фінансової стійкості організації в доступному для огляду майбутнього. Методи та моделі, побудовані на основі теорії неточності множин, є однією з найуспішніших сучасних технологій розробки й оцінювання складних систем управління. Їх використання, однак, вимагає особливого математичного знання. Ці методи і моделі недостатньо розроблені, тому є недостатньо популярними серед фінансових аналітиків.

Аналіз фінансової стійкості ґрунтується на базовій формулі балансу, яка показує баланс активів та пасивів. Це виглядає так:

$$A_k + A_d = Z_k + Z_d + K, \quad (1)$$

де A_k – короткостроковий актив;
 A_d – довгостроковий актив;
 Z_k – короткострокове зобов'язання,
 Z_d – довгострокове зобов'язання,
 K – капітал.

Фінансова стійкість характеризується абсолютною та відносною системами показників. Абсолютна використовується для опису фінансових умов, що виникають у межах однієї організації. Відносні – для опису фінансового стану в економіці. Абсолютні показники фінансової стабільності є характеристиками ступеня джерел фінансування. Іншими словами, абсолютні показники дозволяють визначити тип фінансової стійкості з точки зору можливостей фінансування запасів і активів підприємства за рахунок різних джерел.

Характер створення джерел фінансування визначається трьома основними показниками:

1) наявність власних оборотних коштів (*НВОК*) характеризує чистий оборотний капітал. Його збільшення у порівнянні з попереднім періодом свідчить про подальший розвиток діяльності організації. Власний оборотний капітал можна записати такою формулою:

$$НВОК = ВК - ДА, \quad (2)$$

де $ВК$ – власний капітал;
 $ДА$ – довгострокові активи.

У динаміці збільшення *НВОК* дає позитивну динаміку, зниження – негативну. Якщо $НВОК > 0$, то дефіциту власних оборотних коштів у досліджуваній організації немає. Це свідчить про те, що постійні джерела фінансування значно перевищують основні засоби. Якщо $НВОК < 0$, то організація має де-

фіцит власних оборотних коштів, тобто її постійних зобов'язань недостатньо для фінансування основних фінансових засобів;

2) наявність довгострокових фінансових і оборотних коштів для створення фондів (*ВД*) визначається збільшенням попередніх показників довгострокових зобов'язань:

$$ВД = В + ДЗ, \quad (3)$$

де $В$ – власні кошти;
 $ДЗ$ – довгострокові зобов'язання.

Показник характеризує наявність в організації оборотних коштів, які можуть знадобитися або не знадобитися в будь-який момент. Традиційне зниження *ВД* свідчить про негативне явище для організації, а збільшення – про позитивне. Проте зменшення *ВД* може бути пов'язане з погашенням довгострокових позик і кредитів. Зменшення *ВД* за рахунок зменшення суми довгострокових зобов'язань є успіхом фінансового стану організації;

3) загальний базовий обсяг джерел формування коштів (*ЗК*) визначається збільшенням короткострокових позикових коштів попереднього показника:

$$ЗК = ВД + КК, \quad (4)$$

де $КК$ – короткострокові кредити.

Загальна базова сума джерел коштів свідчить про достатність традиційних джерел коштів організації.

Трьом показникам джерел фінансування відповідають три показники способу забезпечення коштів [1; 4; 5]:

1) надлишок (+) або нестача (–) власних оборотних коштів:

$$\Delta НВОК = НВОК - К, \quad (5)$$

де $К$ – кошти;

2) надлишок (+) або нестача (–) довгострокового запозичення власних обігових коштів та джерел формування коштів:

$$\Delta ВД = ВД - К; \quad (6)$$

3) надлишок (+) або нестача (–) загальної суми джерел формування коштів:

$$\Delta ЗК = ЗК - К. \quad (7)$$

Залежно від наявності джерел фінансування з певним рівнем відповідності можна виділити такі види фінансової стійкості:

1) *абсолютна фінансова стійкість* характеризується тим, що всі запаси компанії повністю забезпечені власними оборотними коштами, і чисті активи – це матеріалізований власний капітал підприємства. Або організація не залежить від зовнішніх кредиторів. Насправді така ситуація надто рідко зустрічається на практиці. Тож, абсолютна стійкість фінансового становища організації є граничним типом фінансової стійкості та визначається такою умовою:

$$К < НВОК. \quad (8)$$

Зазначений коефіцієнт показує, що кошти повністю забезпечені власними оборотними коштами, тобто організація повністю незалежна від зовнішніх кредиторів. Однак таку ситуацію не можна вважати ідеальною, оскільки це означає, що керівники організації не можуть і не хочуть використовувати зовнішні джерела фінансування своєї основної діяльності;

2) *нормальна фінансова стійкість* існує в тих випадках, коли підприємство використовує для покриття запасів, крім власних оборотних коштів, також довгострокові позикові кошти.

Чисті активи підприємства фінансуються за рахунок власного капіталу. Цей тип фінансування запасів і чистих активів є «нормальним» з точки зору фінансового менеджменту. Нормальна фінансова стійкість є найбільш бажаною для підприємства. Отже, нормальна стійкість фінансового становища організації, що гарантує її платоспроможність, відповідає таким умовам:

$$K = НВОК + КМ; \quad (9)$$

3) *нестійке фінансове становище* виникає у випадках, коли підприємство відчуває дефіцит «нормальних» джерел фінансування запасів і чистих активів. У цьому випадку є можливість санації балансу за рахунок зменшення дебіторської заборгованості, прискорення оборотності запасів, залучення додаткових коштів.

Таким чином, нестабільність визначається такою умовою:

$$K = НВОК + ВД + ЗК. \quad (10)$$

Фінансова стійкість вважається нормальною, якщо обсяг короткострокових кредитно-позикових джерел, залучених у створення фондів, перевищує суму ціни фонду та обсягу готової продукції;

4) *кризовий фінансовий стан* – коли підприємство має великі за обсягами кредити, прострочену дебіторську заборгованість. У даному випадку можна сказати, що підприємство знаходиться на межі банкрутства або є фактичним банкрутом [1–5; 7].

Отже, кризова фінансова ситуація визначається такою умовою:

$$K > НВОК + КЗ. \quad (11)$$

Аналіз фінансової стійкості підприємства також здійснюється за допомогою фінансових коефіцієнтів. Ці коефіцієнти є зручним інструментом для узагальнення величезного обсягу інформації та здійснення внутрішньофірмових порівнянь. Коефіцієнти, які використовуються в аналізі фінансової стійкості, пов'язані зі:

- 1) структурою капіталу;
- 2) фінансовим ризиком втрати незалежності; швидкістю зростання;
- 3) ліквідністю та платоспроможністю.

У *табл. 1* наведено основні фінансові коефіцієнти, що характеризують структуру капіталу. При

аналізі структури капіталу необхідно враховувати, що: наявність боргу в певному обсязі корисна для підприємства; кожне підприємство має свою оптимальну відносну частку боргу; занадто великий борг шкідливий для підприємства.

Кожен із цих коефіцієнтів займає особливе місце у фінансовому аналізі стійкості компанії, а точніше – в аналізі структури капіталу. Коефіцієнт концентрації власного капіталу, наприклад, характеризує частку, за якою власники підприємства беруть участь у загальному обсязі коштів, які інвестували у свій розвиток. Це показник фінансової незалежності підприємства від зовнішніх кредиторів. У теорії та на практиці рекомендовано значення цього коефіцієнта $\geq 0,5$. За такої вартості інвестори впевнені, що їхні внески можуть бути компенсовані власністю підприємства. Крім розглянутого коефіцієнта, використовується коефіцієнт концентрації позикового капіталу. Сума двох коефіцієнтів = 1 (або 100%).

Коефіцієнт фінансової стійкості (або інвестиційного покриття) характеризує частку стійких пасивів підприємства (власний капітал і необоротні активи, довгострокові зобов'язання) у загальних активах. У практиці розвинених країн, передбачається, що його нормальне значення знаходиться в діапазоні 0,8–0,9, стаючи критичним при зменшенні його до 0,65.

Коефіцієнт фінансового важеля показує, який із двох типів капіталу (власний або позиковий) домінує в сукупному капіталі підприємства. Якщо показник зростає, це свідчить про зростання залежності від інвесторів і кредиторів або про зниження фінансової стійкості підприємства. На практиці рекомендоване значення цього коефіцієнта становить 0,5–1.

Крім розглянутого набору показників, можуть бути включені індикатори, що характеризують структуру самої заборгованості (*табл. 2*).

Фінансовий леверидж (*EFL*) – це механізм управління рентабельністю власного капіталу шляхом оптимізації співвідношення між використанням власних і залучених коштів [2; 8]. Є дві концепції фінансового левериджу: європейська та американська (*рис. 1*). Європейська концепція розрахунку фінансового левериджу широко використовується в країнах континентальної Європи (Франція, Німеччина). У будь-якому випадку ефект фінансового левериджу виникає внаслідок асиметрії між прибутковістю активів і вартістю позикових коштів. Ефект фінансового левериджу тут розглядається як збільшення прибутку на отриманий власний капітал завдяки використанню позикових коштів.

Формула розрахунку ефекту фінансового важеля (*EFL*) в європейській концепції така:

$$EFL = (1 - T) \times (ROA - \text{відсотки за кредит}) \times (\text{борг} \div \text{власний капітал}), \quad (12)$$

де *ROA* – рентабельність активів;

T – податкова ставка (встановлена законодавством).

Основні коефіцієнти аналізу фінансової стійкості

Назва коефіцієнта	Позначення та формули обчислення	
	За вітчизняною теорією та практикою	За міжнародними стандартами
Коефіцієнт концентрації власного капіталу. Синонім: Коефіцієнт автономії (незалежності). Нормативне значення $\geq 0,5$	$KA = BK \div A$	Коефіцієнт власного капіталу (ER) = = Власний капітал \div Активи
Коефіцієнт концентрації боргу. Синонім: Коефіцієнт фінансової залежності	$K\Phi Z = Z \div A, Z$ – зобов'язання	Співвідношення боргу до активів (DA) = Борг \div Активи
Коефіцієнт фінансової стійкості. Синонім: Коефіцієнт покриття інвестиції. Нормативне значення $0,8-0,9$	$K\Phi C = \text{Власний капітал} + \text{Непоточна заборгованість} \div \text{Сума активи}$	Коефіцієнт інвестицій (IR) = = Власний капітал + Довгострокові пасиви \div Активи
Коефіцієнт фінансового левериджу. Синонім: Коефіцієнт співвідношення між заборгованістю і власними коштами. Нормативне значення $0,5-1$	$K\Phi L = Z \div \text{Власний капітал}$	Коефіцієнт кредитного плеча (LR) = = $Z \div \text{Власний капітал}$

Джерело: складено на основі [1–4].

Таблиця 2

Коефіцієнти для аналізу структури боргу

Найменування коефіцієнта	Сутнісна характеристика
Коефіцієнт структури заборгованості = = Непоточна заборгованість \div Борг	Він характеризує частку довгострокових кредитів у загальному обсязі залученого капіталу
Коефіцієнт структури довгострокової заборгованості = = Непоточна заборгованість \div Основні засоби	Логіка індикатора пов'язана з припущення, що непоточна заборгованість використовується для капіталовкладень. Показує, яка частина основних засобів фінансується із зовнішніх джерел
Коефіцієнт довгострокових запозичень = = Непоточна заборгованість \div (Власний капітал + Непоточна заборгованість)	Зростання показника є показником наявності негативної тенденції зростаючої залежності підприємства від зовнішніх кредиторів

Джерело: складено за [6].

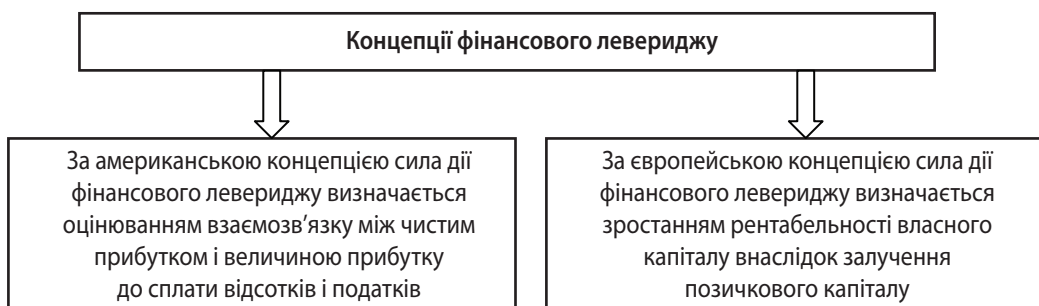

Рис. 1. Дві концепції фінансового левериджу

По суті, EFL показує, на скільки відсотків можна збільшити прибутковість власного капіталу (ROE) за рахунок боргу як джерела інвестицій. ROE розраховується за формулою:

$$ROE = (1 - T) \times ROA + EFL. \quad (13)$$

Американська концепція пов'язана з розрахунком EPS (чистий прибуток на акцію) і вибором такої структури капіталу, де є максимум прибутку на акцію. Ефект кредитного плеча (фінансовий леверидж) тут розраховується як співвідношення між темпом зрос-

тання чистого прибутку і темпом зростання операційного прибутку (*EVIT*):

$$E\Phi A = \frac{\text{Темп зростання чистого прибутку}}{\text{на акцію}} \div \text{Темп зростання } EVIT. \quad (14)$$

Концепція підкреслює чутливість зміни на чистий прибуток і на визначення оптимального співвідношення між ризиком і очікуваною прибутковістю з метою максимізації власної ринкової вартості капіталу (ціни однієї акції) [1; 2].

ВИСНОВКИ

Для аналізу фінансової стійкості можна застосувати три базові підходи: традиційний, ресурсний, управління ресурсами (ресурс-менеджмент). Методи передбачають розрахунок абсолютних показників і відносних. Абсолютні показники дозволяють визначити тип фінансової стійкості. Залежно від наявності джерел фінансування можна виділити такі види фінансової стійкості: абсолютну стійкість, нормальну стійкість, нестійке фінансове становище, кризовий фінансовий стан. Відносні показники (коефіцієнти) є зручним інструментом для здійснення внутрішньо-фірмових порівнянь. Коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості передбачає розрахунок групи показників, основні з яких: коефіцієнт концентрації власного капіталу, коефіцієнт концентрації боргу, коефіцієнт фінансової стійкості, коефіцієнт фінансового левериджу та ін. Показники мають нормативні значення. Їх розрахунок ідентичний і за вітчизняною теорією та практикою, і за міжнародною. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник Ю. М. Економічний аналіз : навч. посіб. Полтава : РВВД ПДАА, 2018. 290 с.
2. Петрова В. Ф. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз». Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 138 с.
3. Борецька Н. П., Міщенко К. В. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 20. С. 63–66. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2016/15.pdf
4. Гапак Н. М., Капштан С. А. Особливості визначення фінансової стійкості підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2014. Вип. 1. С. 191–196. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/14781/1/ОСОБЛИВОСТІ%20ВИЗНАЧЕННЯ%20ФІНАНСОВОЇ%20СТІЙКОСТІ%20ПІДПРИЄМСТВА.pdf>
5. Ясіновська І. Ф. Сучасні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємств. *Європейські перспективи*.

2016. № 2. С. 169–175. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/Ясіновська-21.pdf>
6. Захарова Н. Ю. Підходи до формування й оцінки фінансової стійкості підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. № 10. С. 307–315. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-10-307-315>
7. Дорогань Л. О., Дорошенко А. П., Процько Л. Т. Аналіз фінансової стійкості як необхідна умова забезпечення стабільності функціонування підприємств. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2007. № 4. С. 157–160. URL: https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2007/04/r4_4_2007.pdf
8. Бассова О. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Миколаїв, 2013. 184 с.

REFERENCES

- Bassova, O. O. *Finansovyi analiz* [Financial Analysis]. Mykolaiv, 2013.
- Boretska, N. P., and Mishchenko, K. V. "Analiz i prohnouzuvannya finansovoi stiiikosti pidpriemstva" [Analysis and Prognostication of Financial Firmness in Enterprise]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 20 (2016): 63-66. http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2016/15.pdf
- Dorohan, L. O., Doroshenko, A. P., and Protsko, L. T. "Analiz finansovoi stiiikosti yak neobkhdna umova zabezpechennia stabiilnosti funktsionuvannia pidpriemstv" [Analysis of Financial Stability as a Necessary Condition for Ensuring the Stability of the Functioning of Enterprises]. *Visnyk Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii*, no. 4 (2007): 157-160. https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2007/04/r4_4_2007.pdf
- Hapak, N. M., and Kapshatan, S. A. "Osoblyvosti vyznachennia finansovoi stiiikosti pidpriemstva" [Peculiarities of Determining the Financial Stability of the Enterprise]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia «Ekononika»*, iss. 1 (2014): 191-196. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/14781/1/ОСОБЛИВОСТІ%20ВИЗНАЧЕННЯ%20ФІНАНСОВОЇ%20СТІЙКОСТІ%20ПІДПРИЄМСТВА.pdf>
- Petrova, V. F. *Konspekt lektzii z dystsypliny «Finansovyi analiz»* [Synopsis of Lectures on the Discipline "Financial Analysis"]. Kharkiv: KhNUMH im. O. M. Beketova, 2017.
- Yasinovska, I. F. "Suchasni pidkhody do otsinky finansovoi stiiikosti pidpriemstv" [Modern Approaches to Assessing the Financial Stability of Enterprises]. *Yevropeiski perspektyvy*, no. 2 (2016): 169-175. <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/Ясіновська-21.pdf>
- Yehorova, O. V., Dorohan-Pysarenko, L. O., and Tiutiunnyk, Yu. M. *Ekononichniy analiz* [Economic Analysis]. Poltava: RVVD PDAA, 2018.
- Zakharova, N. Yu. "Pidkhody do formuvannia i otsinky finansovoi stiiikosti pidpriemstva" [The Approaches to the Formation and Assessment of the Financial Stability of Enterprise]. *Biznes Inform*, no. 10 (2020): 307-315. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-10-307-315>